

**แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs
ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี***
**GUIDELINES FOR PUBLIC PARTICIPATION IN SOLID WASTE MANAGEMENT BASED
ON THE 5RS PRINCIPLE IN NONG PLA MO SUBDISTRICT,
BAN PONG DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE**

จันทร์จิรา ประสงค์

Janjira Prasong

สุชาติ อุดลย์บุตร

Suchart Adultutra

บำเพ็ญ ไมตรีโสภณ

Bampen Maitreesophon

คณะรัฐประศาสนศาสตร์และสังคมศึกษา, มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด, ประเทศไทย

Faculty of Public Administration and Social Sciences, Stamford International University, Thailand

E-mail: Janjira.k03@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสวนวิธีครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล 3) ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และ 4) นำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลหนองปลาหมอ จำนวน 400 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวนทางเดียว การถดถอยเชิงพหุ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก 2) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน 3) การจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ด้านการซ่อมแซม ด้านการลดปริมาณขยะ และด้านการแปรสภาพและการหมุนเวียนมาใช้ใหม่ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 และ 0.01 ตามลำดับ และ 4) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs พบว่า ควรจัดประชุมและกิจกรรมให้ความรู้ในการจัดการขยะ ควรจัดตั้งศูนย์รับขยะ การแยกประเภทขยะ และควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดการขยะมูลฝอย, หลัก 5Rs, ตำบลหนองปลาหมอ, จังหวัดราชบุรี

* Received 25 June 2025; Revised 24 July 2025; Accepted 31 July 2025

Abstract

This mixed-method research aimed to 1) study the level of public participation in solid waste management, 2) compare opinions on public participation in solid waste management classified by personal characteristics, 3) study how solid waste management based on the 5Rs principle affects public participation in solid waste management, and 4) propose guidelines for public participation in solid waste management based on the 5Rs principle. The sample consisted of 400 people living in Nong Pla Mo Subdistrict and 9 key informants. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, one-way variance, multiple regression, and content analysis. The results of the study found that 1) public participation in solid waste management was at a high level. 2) Personal characteristics, including gender, age, marital status, education level, occupation, income, and number of family members, had no different opinions on public participation in solid waste management. 3) Solid waste management based on the 5Rs principle in terms of repair, waste reduction, and recycling had a causal relationship with public participation in solid waste management. At the significance level of 0.001 and 0.01 respectively, and 4) the guidelines for public participation in solid waste management according to the 5Rs principles, it was found that meetings and activities to provide knowledge on waste management should be organized, waste collection centers and waste sorting should be established, and there should be regular monitoring of the results of operations.

Keywords: Public participation, waste management, 5Rs principle, Nongplamo Subdistrict, Ratchaburi Province

บทนำ

ปัญหาขยะมูลฝอยในปัจจุบัน เป็นปัญหาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อโลก และปัญหาโลกร้อน (นุชประภา โมกข์ศาสตร์, 2565) ในปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอยในประเทศไทยเป็นปัญหาเหมือนกับทุกประเทศกำลังเผชิญอยู่ และต้องทุ่มเททรัพยากรในการจัดการปัญหาอย่างเร่งด่วน ถือเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ซึ่งประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมากกว่า 27.93 ล้านตัน หรือประมาณ 76,529 ตันต่อวัน ซึ่งมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2562)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอบ้านโป่ง และได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการ‘ชุมชน Like (ไร่) ขยะ’ ได้เข้าร่วม ‘โครงการชุมชน Like (ไร่) ขยะ’ ของอำเภอบ้านโป่ง ร่วมกับ SCGP โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอได้นำตัวแทนหมู่บ้านไปศึกษาดูงานจากหมู่บ้านต้นแบบที่ได้รับรางวัล แล้วนำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาดูงานมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเองโดยให้ประชาชนในหมู่บ้าน

ร่วมมือกันในการจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ต้นทางอย่างถูกวิธีและปลอดภัย สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ในครัวเรือน มีการคัดแยกขยะเพื่อนำไปขายและนำรายได้กลับสู่ชุมชน เพื่อเป็นสวัสดิการให้กับประชาชนในชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะ การเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต จากการที่วิถีชีวิตเปลี่ยน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแม้กระทั่งในเรื่องของการจัดการขยะ หากได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการอุปโภคบริโภคไม่ก่อขยะขึ้นมาใหม่ และมีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี โดยเริ่มจากที่ครัวเรือน ชุมชน มีการบริหารจัดการตนเอง หน่วยงานภายนอกเป็นเพียงเข้ามาส่งเสริมให้เกิดการต่อยอดในด้านการบริหารจัดการอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นการจัดการโดยคนในชุมชน เกิดจิตสำนึกในการสร้างสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็จะก่อให้เกิดการบริหารจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน และตระหนักถึงนโยบายด้านการรักษาความสะอาด ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ, 2567) ในการเก็บและจัดการขยะมูลฝอย ถ้าหากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนนับตั้งแต่จุดเริ่มต้น คือการก่อให้เกิดขยะในปริมาณมากจำเป็นต้องการทิ้งขยะมูลฝอยให้สะดวกขึ้นในการจัดเก็บ และที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ซึ่งจะต้องตระหนักว่าปัญหานี้เป็นเรื่องสำคัญแล้วต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน แม้ว่าหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยจะเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่สิ่งที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จขึ้นได้ คือความร่วมมือและพฤติกรรมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจทำหน้าที่ได้สมบูรณ์หรือมีประสิทธิภาพได้ทางเดียวได้ จึงต้องมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ, 2567)

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีของประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองปลาหมอให้สามารถจัดการขยะมูลฝอยได้ในครัวเรือนอย่างเหมาะสมและถูกหลักวิธี เพื่อสุขภาพและอนามัยที่ดีของประชาชนในชุมชน และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปกำหนดแนวทางในการวางแผนยุทธศาสตร์ การกำหนดนโยบาย ด้านการจัดการขยะและกำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในจังหวัดราชบุรี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมออำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

4. เพื่อนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับ เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้ดังนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี รวมทั้งสิ้น 6,926 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน ผู้ประกอบการที่อยู่ภายในตำบลหนองปลาหมอ จำนวน 3 คน รวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น จำนวน 9 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs จำนวน 25 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบ ลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีจำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิดมีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง (content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (content validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) จำนวน 3 ท่าน ซึ่งจากการคำนวณหาค่า IOC ครั้งนี้ได้เท่ากับ 1.00 และในการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามในภาพรวมทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.896

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นการใช้คำถามปลายเปิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถออกความเห็นหรือให้ข้อมูลได้อย่างเปิดกว้าง ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก รวม

ทั้งสิ้นจำนวน 9 คน จากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน ผู้ประกอบการที่อยู่ภายในตำบลหนองปลาหมอ จำนวน 3 คน แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำไปวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs และวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยใช้สถิติ one-way ANOVA และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ระหว่างการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multi Linear Regression Analysis)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลก่อนทำการวิเคราะห์เพื่อให้ผลการวิจัยมีความแม่นยำและมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่างๆ จากผู้ให้ข้อมูล จากนั้นใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการตีความจากข้อมูลเบื้องต้นให้เป็นข้อมูลที่สื่อความหมายของผู้ให้ข้อมูล ด้วยการแยกประเภทและการลดทอนข้อมูลเพื่อจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อนำมาตีความและสร้างข้อสรุปโดยนำผลการสรุปต่างๆ มาเชื่อมโยงจนเกิดเป็นโครงสร้างของข้อสรุป ที่สามารถตอบปัญหาได้ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	3.92	0.62	มาก	2
2. การมีส่วนร่วมการปฏิบัติ	3.91	0.59	มาก	3
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	4.32	0.60	มากที่สุด	1
4. การมีส่วนร่วมการประเมินผล	3.80	0.62	มาก	4
รวม	3.99	0.44	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมมีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.60) ส่วนด้านที่มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.62) ด้านการมีส่วนร่วมการปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.59) และด้านการมีส่วนร่วมการประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.62)

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลในภาพรวม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

3. การจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมออำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

การจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs		การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี			
		B	S.E.	สปส. Beta	t
(ค่าคงที่)		2.067	0.147	-	14.028
1. การลดปริมาณขยะ		0.107	0.036	0.162	2.939
2. การนำมาใช้ซ้ำ		0.037	0.039	0.058	0.951
3. การซ่อมแซม		0.133	0.040	0.189	3.339
4. การหลีกเลี่ยงหรือการปฏิเสธการใช้		0.064	0.047	0.089	1.357
5. การแปรสภาพและหมุนเวียนมาใช้ใหม่		0.121	0.043	0.196	2.787
หมายเหตุ	*	$P \leq 0.05$	R	= 0.567	
	**	$P \leq 0.01$	R ²	= 0.321	
	***	$P \leq 0.001$	R ² ปรับ	= 0.313	
			F	= 37.319	
			ระดับนัยสำคัญ	= 0.000	
			Durbin-Watson	= 1.798	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (R) อยู่ในระดับปานกลาง 0.567 และพิจารณาจากการปรับมาตรฐานของตัวแปร (Standardized Variables) ร้อยละ 31.30-32.10 ซึ่งการทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson) ในครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 1.798 คือ ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย (1) การลดปริมาณขยะ (2) การนำมาใช้ซ้ำ (3) การซ่อมแซม (4) การหลีกเลี่ยงหรือการปฏิเสธการใช้ และ (5) การแปรสภาพและหมุนเวียนมาใช้ใหม่ มีความสัมพันธ์เชิงอิสระในตัวเอง ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และค่า สปส. Beta เรียงตามลำดับดังนี้ การแปรสภาพและหมุนเวียนมาใช้ใหม่ ($\beta_{\text{หมุนเวียนมาใช้ใหม่}} = 0.196$, Sig. = 0.006) การซ่อมแซม ($\beta_{\text{ซ่อมแซม}} = 0.189$, Sig. = 0.001) การลดปริมาณขยะ ($\beta_{\text{ลดปริมาณขยะ}} = 0.162$, Sig. = 0.003) การหลีกเลี่ยงหรือการปฏิเสธการใช้ ($\beta_{\text{ปฏิเสธการใช้}} = 0.089$, Sig. = 0.176) และการนำมาใช้ซ้ำ ($\beta_{\text{ใช้ซ้ำ}} = 0.058$, Sig. = 0.342) โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ด้านการซ่อมแซม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านการลดปริมาณขยะ และด้านการแปรสภาพและหมุนเวียนมาใช้ใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการซ่อมแซม ด้านการลดปริมาณขยะ และด้านการแปรสภาพและหมุนเวียนมาใช้ใหม่

จากตาราง 2 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = b_0 + b_1x_1 + b_3x_3 + b_5x_5$$

$$= 2.067 + 0.107 (\text{การลดปริมาณขยะ}) + 0.133 (\text{การซ่อมแซม}) + 0.121 (\text{การแปรสภาพและหมุนเวียนมาใช้ใหม่})$$

$\hat{Y}$ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

4. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า (1) ควรจัดประชุมและกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ในการจัดการขยะ (2) ควรใช้เทคโนโลยีเพื่อเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดการขยะ (3) ควรสร้างกลุ่มสนทนาและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ (4) ควรสนับสนุนการตัดสินใจร่วมกันในชุมชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ 2. ด้านการมีส่วนร่วมการปฏิบัติ พบว่า (1) ควรจัดตั้งศูนย์รับขยะและการแยกประเภทขยะ (2) ควรสร้างกลุ่มผู้นำหรืออาสาสมัครในชุมชนในการจัดการขยะ (3) ควรจัดรางวัลหรือสิ่งจูงใจสำหรับการปฏิบัติตามหลัก 5Rs (4) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะและการสร้างจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด 3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า (1) ควรมีการให้รางวัลและสิทธิประโยชน์สำหรับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ (2) ควรมีการสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับผลประโยชน์จากการจัดการขยะ (3) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการขยะ (4) ควรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนของ

รางวัลจากการคัดแยกขยะ (5) ควรมีการสร้างรายได้และอาชีพเสริมจากการจัดการขยะในชุมชน 4. ด้านการมีส่วนร่วมการประเมินผล พบว่า (1) ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ (2) ควรมีการจัดกิจกรรมแข่งขันหรือรางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจ (3) ควรมีการสำรวจความคิดเห็นจากชุมชนเพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางปรับปรุง (4) ควรมีการใช้เทคโนโลยีในการติดตามผลการจัดการขยะ (5) ควรมีการตั้งกรรมการหมู่บ้านเพื่อประเมินผลความสะดวกและการพัฒนาชุมชน

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมมีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ในด้านการตัดสินใจและการเข้าร่วมประชุมรับฟังปัญหา พร้อมกับเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาขยะในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สอดคล้องกับทฤษฎีของ Cohen, J. M. et al (1981) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย การมีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชน 4 ประการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มโครงการ โดยมีการอภิปรายถึงปัญหาและความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและการกำหนดทางเลือกว่าจะจัดทำโครงการหรือกิจกรรมใดบ้าง 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ คือ การที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทรัพยากรต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการทั้งในด้านเงิน แรงงาน วัสดุและอุปกรณ์ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงานโครงการต่าง ๆ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์หรือการมีส่วนร่วมในผลของประโยชน์ของโครงการนั้น ๆ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการทั้งรูปแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลย์รักษ์ ประโลมลักษณ์ และคณะ (2566) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนตำบลอิสาน อำเภอมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน อยู่ในระดับดีมาก

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเนียง โพธิ์ไทรย์ (2561) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ ที่แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณิภา มาสีและ รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์ (2565)

จัดทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำปั่ว อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำปั่ว ได้จำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอายุ เพศ สถานภาพ รายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูตินันท์ มุณิสวรรณ (2566) จัดทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

การจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในภาพรวม ด้านการซ่อมแซม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านการลดปริมาณขยะ และด้านการแปรรูปและการหมุนเวียนมาใช้ใหม่ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า การจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ได้แก่ ด้านการซ่อมแซม ด้านการลดปริมาณขยะ และด้านการแปรรูปและการหมุนเวียนมาใช้ใหม่ ส่งผลให้ประชาชนในเขตตำบลหนองปลาหมออำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างเหมาะสมและถูกหลักวิธี เพื่อสุขภาพและอนามัยที่ดีของทุกคนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกวลี ไตรมิตรวิทยากุล และคณะ (2564) จัดทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ (1) พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5R ประกอบด้วย Reduce ลดการใช้ Reuse การนำมาใช้ซ้ำ Repair การซ่อมแซมแก้ไขสิ่งของต่างๆ ให้สามารถใช้งานต่อได้ Reject การหลีกเลี่ยงใช้สิ่งของที่ก่อให้เกิดมลพิษ และ Recycle การแปรรูปโดยนำไปผ่านกระบวนการผลิตใหม่อีกครั้ง และ (2) ทศนคติต่อการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ศนคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5R ประกอบด้วย Reduce ลดการใช้ Reuse การนำมาใช้ซ้ำ Repair การซ่อมแซมแก้ไขสิ่งของต่างๆ ให้สามารถใช้งานต่อได้ Reject การหลีกเลี่ยงใช้สิ่งของที่ก่อให้เกิดมลพิษ และ Recycle การแปรรูปโดยนำไปผ่านกระบวนการผลิตใหม่อีกครั้ง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

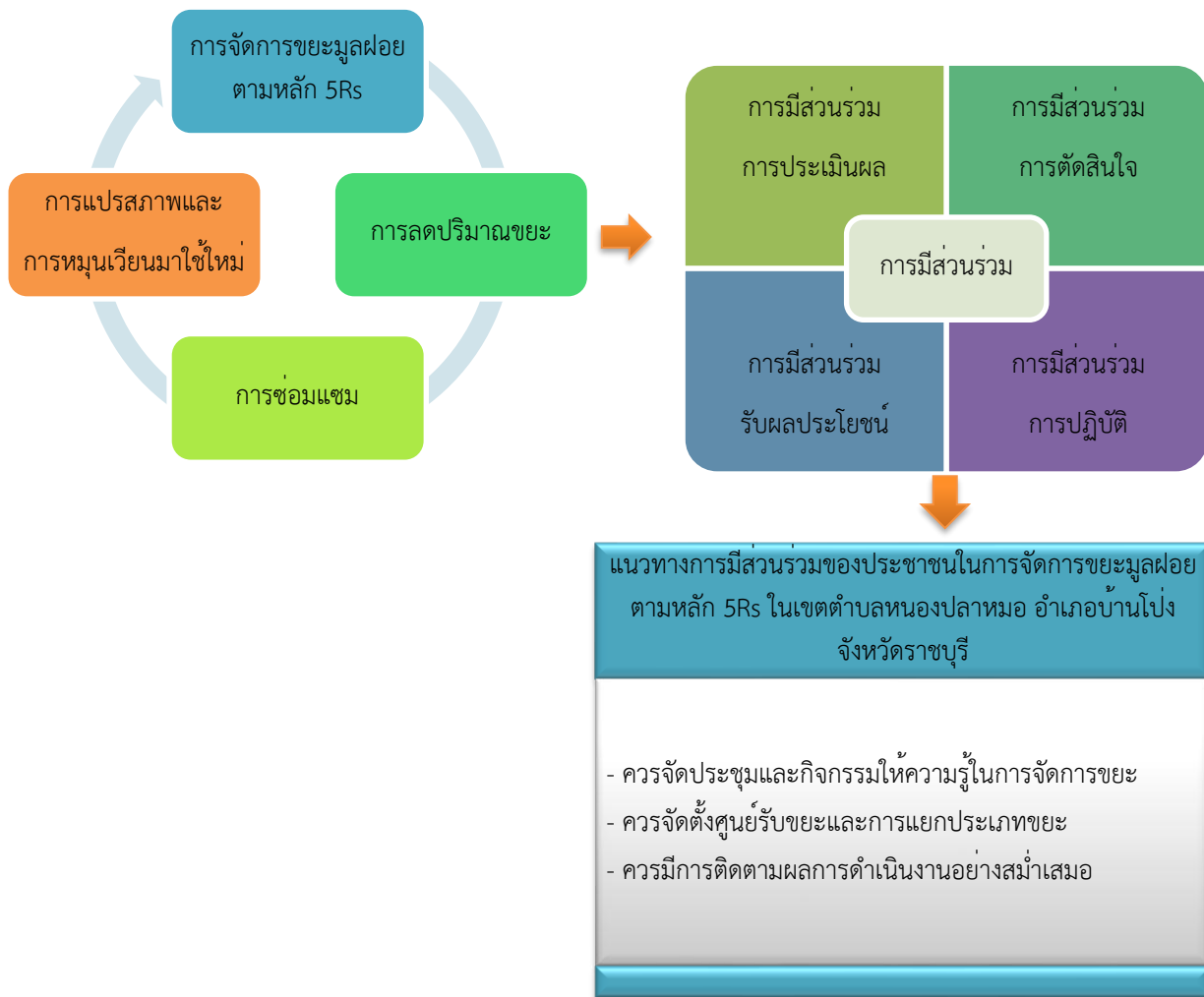
4. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ทั้ง 4 ด้าน พบว่า 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า (1) ควรจัดประชุม

และกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ในการจัดการขยะ (2) ควรใช้เทคโนโลยีเพื่อเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดการขยะ (3) ควรสร้างกลุ่มสนทนาและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ (4) ควรสนับสนุนการตัดสินใจร่วมกันในชุมชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ 2. ด้านการมีส่วนร่วมการปฏิบัติ พบว่า (1) ควรจัดตั้งศูนย์รับขยะและการแยกประเภทขยะ (2) ควรสร้างกลุ่มผู้นำหรืออาสาสมัครในชุมชนในการจัดการขยะ (3) ควรจัดรางวัลหรือสิ่งจูงใจสำหรับการปฏิบัติตามหลัก 5Rs (4) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะและการสร้างจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด 3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า (1) ควรมีการให้รางวัลและสิทธิประโยชน์สำหรับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ (2) ควรมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับผลประโยชน์จากการจัดการขยะ (3) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการขยะ (4) ควรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนของรางวัลจากการคัดแยกขยะ (5) ควรมีการสร้างรายได้และอาชีพเสริมจากการจัดการขยะในชุมชน 4. ด้านการมีส่วนร่วมการประเมินผล พบว่า (1) ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ (2) ควรมีการจัดกิจกรรมแข่งขันหรือรางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจ (3) ควรมีการสำรวจความคิดเห็นจากชุมชนเพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางปรับปรุง (4) ควรมีการใช้เทคโนโลยีในการติดตามผลการจัดการขยะ (5) ควรมีการตั้งกรรมการหมู่บ้านเพื่อประเมินผลความสะอาดและการพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลย์ลภัส ประโลมลักษณ์ และคณะ (2566) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนตำบลอิสาน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อจะสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องนำไปกำจัดขยะให้น้อยที่สุด และสามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำหรือแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ ดังนั้นประชาชนสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยลงได้ก็จะส่งผลให้มีสภาพแวดล้อมดีขึ้น สุขภาพของประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น และสภาพภูมิทัศน์มีความสวยงาม รวมถึงได้ประโยชน์จากการคัดแยกขยะเพื่อนำไปขายกลายเป็นการเพิ่มรายได้ในครอบครัวอีกด้วย

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ควรมีการประยุกต์การจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ด้านการซ่อมแซม ด้านการลดปริมาณขยะ และด้านการแปรรูปและการหมุนเวียนมาใช้ใหม่ มาใช้เป็นแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs โดยควรจัดประชุมและกิจกรรมให้ความรู้ในการจัดการขยะ ควรจัดตั้งศูนย์รับขยะและการแยกประเภทขยะ ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ มาใช้เป็นแนวทางได้องค์ความรู้ใหม่ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัยได้ทราบถึง 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก 2) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน 3) การจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ด้านการซ่อมแซม ด้านการลดปริมาณขยะ และด้านการปรับปรุงและการหมุนเวียนมาใช้ใหม่ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 และ 0.01 ตามลำดับ และ 4) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs พบว่า ควรจัดประชุมและกิจกรรมให้ความรู้ในการจัดการขยะ ควรจัดตั้งศูนย์รับขยะและการแยกประเภทขยะ ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ 1.1) ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาระหว่างการดำเนินโครงการจัดการขยะของชุมชน 1.2) ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน

โครงการในการจัดการขยะของชุมชนในด้านต่างๆ เช่น ด้านแรงงาน ด้านสถานที่ ด้านการเงิน ด้านอุปกรณ์ เป็นต้น 1.3) ควรเปิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชนให้มีความหลากหลายช่องทางทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เร็ว และสะดวกขึ้น 1.4) ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในชุมชนอย่างเปิดเผยและต่อเนื่องผ่านทุกช่องทาง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถติดตามผลดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการจัดการขยะในทุกด้านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป 2.1) ควรศึกษาวิจัยแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตทุกอำเภอของ จังหวัดราชบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพกว้างทั้งจังหวัด แล้วสามารถนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตทุกอำเภอของ จังหวัดราชบุรีให้ได้ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น 2.2) ควรมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 5Rs ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อสามารถนำไปแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงประเด็น 2.3) ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เช่น หลักการ 7Rs เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมทุกประเด็น แล้วสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตตำบลหนองปลาหมอ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กัลย์ลภัส ประโลมลักษณ์ และคณะ. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนตำบลอิสาน อำเภอมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2564. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3(5), 881-898.
- เกวลี ไตรมิตรวิทยากุล และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม. วารสารการเมืองการปกครอง, 11(1), 100-117.
- ชุตินันท์ มณีสุวรรณ. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสาร มจร ทวารวดีปริทรรศน์, 2(1), 27-35.
- นุชประภา โมกข์ศาสตร์. (2565). ปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอยและข้อเสียเชิงนโยบาย. เรียกใช้เมื่อ 17 สิงหาคม 2567 จาก <https://think.moveforwardparty.org/about-us/>
- พรณิภา มาสี และคณะ. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบัว อำเภอยะยา จังหวัดน่าน. วารสารวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม มสธ. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 2(1), 63-78.
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2562). รายงานการประชุมเรื่องสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอยภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. เรียกใช้เมื่อ 17 สิงหาคม 2567 จาก file:///C:/Users/Acer/Downloads/file-201929041556520409967-1556520463798.pdf.pdf

- สำเนียง โพธิ์ไทรย์. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วารสารการบริหารและพัฒนา วิทยาลัยพิษณุพนธ์, 1(2), 80-92.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ. (2567). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ 2566-2570) ประจำปีพ.ศ 2567 อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. ราชบุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ.
- Cohen, J. M. et al. (1981). Participation's Place in Rural Development: seeking Clarity though Specificity World Development. New York: Mc Grew – Hill.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis (3rd ed.). New York: Harper and Row.